

ONDERZOEK:

Gent, Dampoortstraat 63-67

Voorliggend document is een:

Melding vooronderzoek	
Verslag van resultaten	
Programma van Maatregelen	+
©Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.	

INHOUDSOPGAVE

1	Situering binnen het archeologietraject	2
2	Inhoud en opbouw van het document	3
3	Bijlagen.....	3

1 Situering binnen het archeologietraject

HUIDIG ONDERZOEK	een archeologienota met uitgesteld traject, bestaande uit een bureaustudie
ADVIES	Geen verder onderzoek

Het huidige onderzoek situeert zich binnen het archeologisch traject als volgt:

Regulier traject	Archeologienota	Bureauonderzoek	<<
		Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	
		Vooronderzoek met ingreep in de bodem	
Uitgesteld traject	Nota	Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	
		Vooronderzoek met ingreep in de bodem	
	Archeologierapport	Opgraving	

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

DEEL 1	Administratieve fiche	+
DEEL 2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	+
DEEL 3	Onderzoeksopdracht: bureaustudie	+
DEEL 4	Onderzoeksopdracht: landschappelijke boringen	
DEEL 5	Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	
DEEL 6	Assessment van landschappelijke data	
DEEL 7	Assessment van aardkundige data	
DEEL 8	Assessment van historische data	
DEEL 9	Assessment van archeologische data	
DEEL 10	Synthese en waardering	+
DEEL 11	Omschrijving van de maatregelen	

3 Bijlagen

Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

BIJLAGE 1	Inventaris (plannen)
BIJLAGE 2	Kaarten op A4, A3 of A2 (topografisch kaart, kadasterkaart, ...)
BIJLAGE 3	Advies Dienst Stadarcheologie Gent
BIJLAGE 4	Boorrapporten extern (DOV, ...)
BIJLAGE 5	Geplande toestand van het onderzoeksgebied: plannen, sneden, ruimtelijke visie, ...
BIJLAGE 6	Foto's van het plaatsbezoek

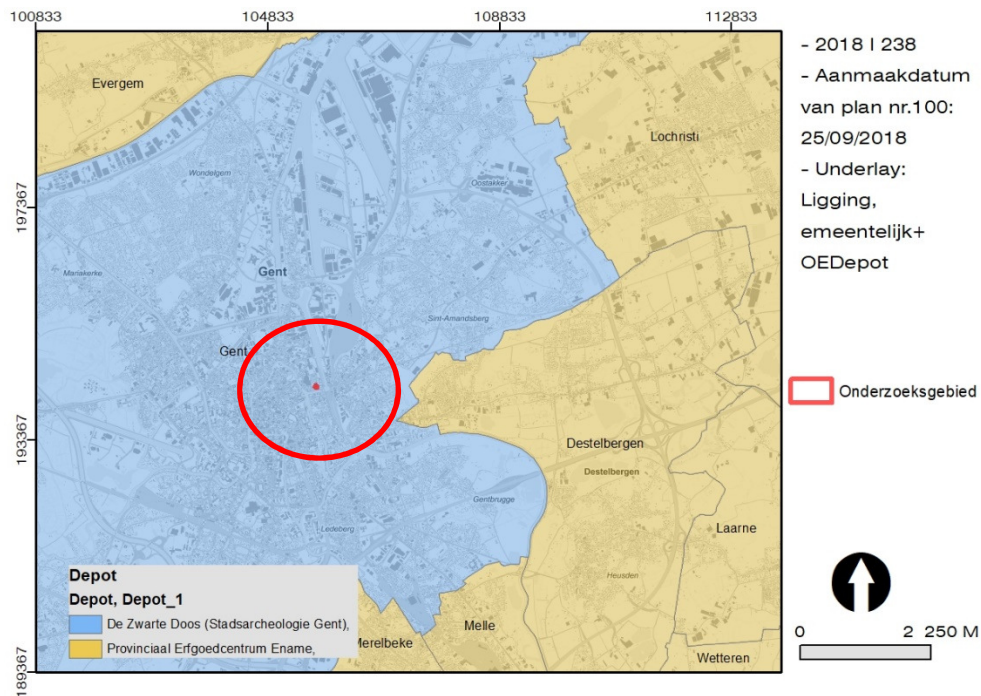
ONDERZOEK:
Gent, Dampoortstraat 63-67

ONDERDEEL	1
Administratieve fiche/Privacyfiche	
<i>©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</i>	

INHOUDSOPGAVE	
1	Situering van het onderzoek 2
2	Projectcodes 3
3	Betrokken actoren..... 4
4	Bewaring van de data 4
Figuur 1.	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de erkende onroerend erfgoeddepots..... 3

1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Gent	
Deelgemeente	Niet van toepassing	
Straat en straatnummer		
Kadastrale situering	Sectie	4
	Afdeling	D
	Percelen	244C, 243F
Lambert 72-coördinaten	N	X105666,741xY194306,370
	Z	X105653,247xY194271,366
Oppervlakte	777 m ²	0,77 ha
Oppervlakte bodemingreep	45 m ²	0,045 h ²
Datum van toekenning van de opdracht	24 augustus 2018	
Wettelijk kader	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.	
	Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.	
Opgemaakt volgens CGP	Versie 3.0	
Duur van het onderzoek	10 werkdagen	
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	[REDACTED]	

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de erkende onroerend erfgoeddepots.

2 Projectcodes

Bureaustudie	2018 238
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met Ingreep in de bodem	n.v.t.
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsigle Hembyse bvba	GEN-DAM

3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)
Geraadpleegde (regio)specialisten	Gunther Stoops (Stadsarcheologie Gent)
Initiatiefnemer (privacyfiche)	
	Privaatrechtelijk
Omgevingsvergunning:	Publiekrechtelijk
	Verkaveling van gronden

4 Bewaring van de data

4

Plaats en jaar van uitgave	Gent, 2018
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	60
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2018. <i>Archeologienota naar aanleiding van een nieuwbouwproject te Gent-Dampoortstraat 67</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 60, Gent.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	
Bewaring archeologisch ensemble	n.v.t.
Gebruiker van het archeologisch ensemble	n.v.t.

Bevoegde IOED/ Onroerend Erfgoedgemeente	Stad Gent
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	De Zwarte Doos Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gent

ONDERZOEK:

Gent, Dampoortstraat 63-67

ONDERDEEL

2

Beschrijving van het onderzoeksgebied

©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.

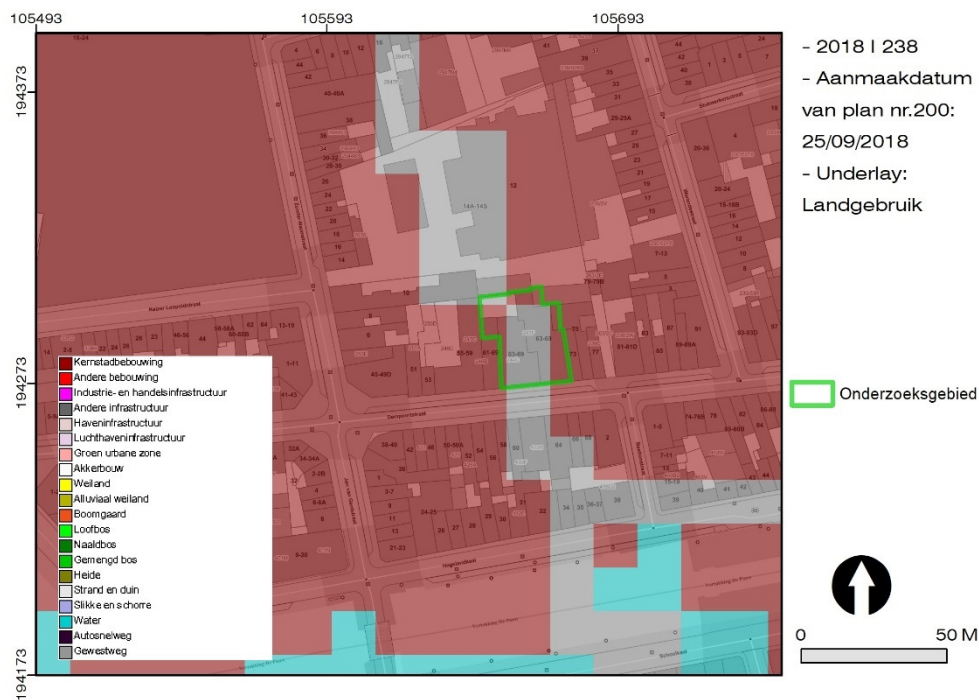
INHOUDSOPGAVE

1	Beschrijvend gedeelte.....	2
1.1	Huidige situatie: landgebruik	2
1.2	Huidige situatie: bodembedekking	3
1.3	Ruimtelijke ordening	7
1.3.1	Gewestplan.....	7
1.3.2	RUP/PRUP/BPA ?	7
1.4	Beschrijving geplande werken	8
1.5	Impact op het archeologietraject	10
2	Tussentijds besluit.....	11
3	Bibliografie	11
4	Lijst van figuren, gebruikt in Deel 2	12

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Huidige situatie: landgebruik

De huidige fysieke situatie van het onderzoeksgebied dient te worden onderzocht om het archeologietraject correct te bepalen. Met andere woorden: welke impact heeft het huidige bodemgebruik op het archeologietraject? Het onderzoeksgebied bevindt zich binnen de huidige stadskern van de stad Gent, deze situatie kan worden afgelezen uit het gekarteerde landgebruik.

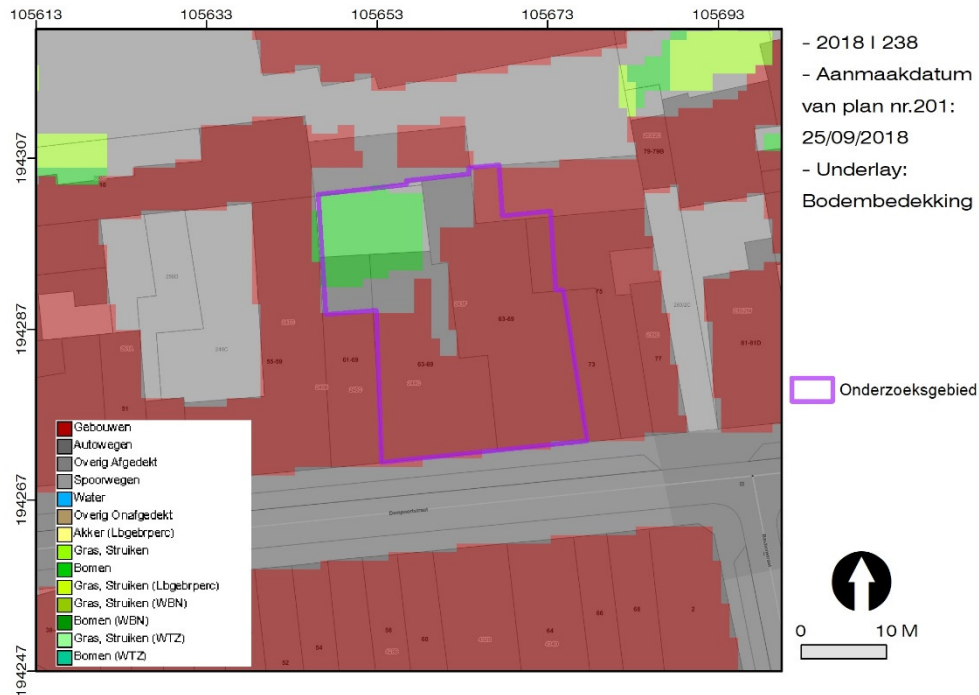
Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand (landgebruik) van de regio.

Het onderzoeksgebied staat voor een groot deel ingekleurd als kernstadbebouwing, wat aannemelijk is, gezien de ligging binnen de stad, maar ook als “Gewestweg”, wat geen reflectie is van de werkelijke situatie. Er is mogelijk een verschuiving van de kartering opgetreden en de kartering van de gewestweg slaat mogelijk op de ten oosten gelegen Dok Zuid. Een dergelijke verschuiving kon ook worden vastgesteld in het onderzoek Gustaaf Callierlaan¹. Op de bodembedekkingskaart staat de werkelijke situatie meer in detail en meer correct gekarteerd.

¹De Smaele & Pieters, grondplan 5.

1.2 Huidige situatie: bodembedekking

Op de bodembedekkingskaart is de 21^e-eeuwse situatie grafisch weergegeven, weliswaar op een meer gedetailleerde en bijgevolg meer accurate manier. Het onderzoeksgebied is gekarteerd als voornamelijk gebouwen, maar ook een deel “overig afgedekt” en begroeiing (gras en struiken, bomen).

Figuur 2. Situering van het projectgebied ten opzichte van het bodembedekkingsbestand.

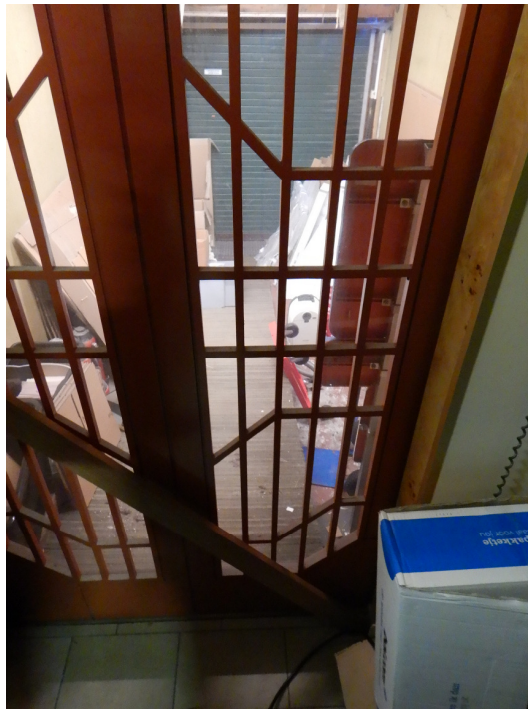
Dit komt volledig overeen met de situatie zoals deze tijdens het plaatsbezoek op 21 september 2018 werd vastgesteld. Alle foto's kunnen in de bijlage van dit dossier worden teruggevonden.

De gebouwen binnen het onderzoeksgebied zijn in gebruik als een veilinghuis, gesitueerd in verschillende aaneengesloten ruimtes. Het gaat zowel om expositieruimte als om opslag. Deze gebouwen hebben een vrij jonge historie (zie Deel 8, Assessment van de historische data). Het gekarteerde groen is inderdaad een tuingedeelte. De oppervlakte van dit tuingedeelte ligt aanzienlijk hoger dan het gelijkvloers niveau van het veilinghuis, dit duidt op een uitgraving met plaatselijke stockage van de gronden (mogelijk afkomstig van de uitgraving van de parkeergarage, cf. infra ?).

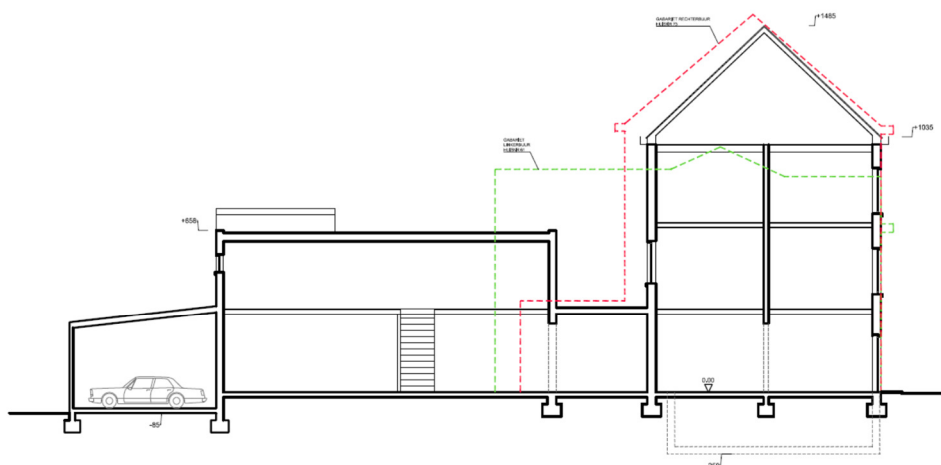
Figuur 3. Zicht op het tuingedeelte (©Hembyse).

De delen van het gebied die gekarteerd staan als “afgedekt”, zijn zowel een overdekte binnenplaats/veranda en een gang naar een parkeergarage, die omwille van de bouwwerken ten noorden van het onderzoeksgebied afgesloten is. De vloerplaat van de parkeergarage ligt 85 centimeter lager dan het huidige maaiveldniveau.

Figuur 4. Zicht op de veranda en de slipway naar de garage(©Hembyse).

De bestaande en gekende ingrepen in de bodem worden duidelijk op de snede van noord naar zuid van de bestaande toestand.

Snede AA' = terreinprofiel ongewijzigd
Bestaande toestand

1/100 (A3)
0 1m 4m

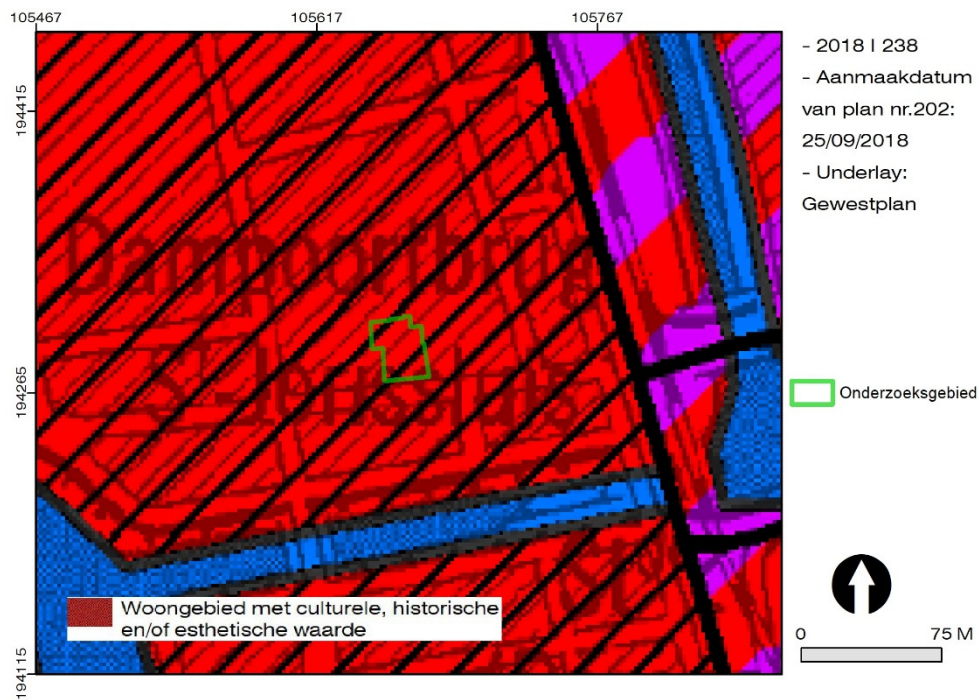
Figuur 5. Doorsnede van noord naar zuid, bemerk de parkeergarage en de kelder aan de straatzijde.

Het profiel van de bestaande gebouwen verraadt tevens een deel van de historie van de verschillende volumes, hierop wordt ingegaan in Deel 8 van de archeologienota.

1.3 Ruimtelijke ordening

1.3.1 Gewestplan

De stad Gent valt binnen het gewestplan 'het Gentse en Kanaalzone', dat dateert uit 1977. Het onderzoeksgebied bevindt zich volgens dat gewestplan in een woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde (code 0101).

Figuur 6. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het gewestplan.

Het Gewestplan is een verouderd planningsinstrument dat van kracht is op die plekken waar het niet vervangen werd door een nieuwer plan. De meest recente gewestplannen dateren van het jaar 2000.

1.3.2 RUP/PRUP/BPA ?

Hierna zijn de bestemmingen van het gewestplan op vele plaatsen gewijzigd door de opmaak van "ruimtelijke uitvoeringsplannen" (RUP), maar dat geldt niet voor het huidige onderzoeksgebied. Voor Gent werd eind 2005 wel een dergelijk RUP opgesteld, met name de "Afbakening van het grootstedelijk gebied Gent", maar dit behelsde geen bestemmingswijziging voor het hier besproken projectgebied. Bijgevolg blijft het projectgebied in hoofdzaak bestemd voor wonen, waarbij zowel wooneenheden, horeca en kantoorruimtes gevestigd kunnen worden.

Binnen het kader van deze bestemming wenst de initiatiefnemer een nieuwbouw op te richten. Hiervoor is een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vereist.

1.4 Beschrijving geplande werken

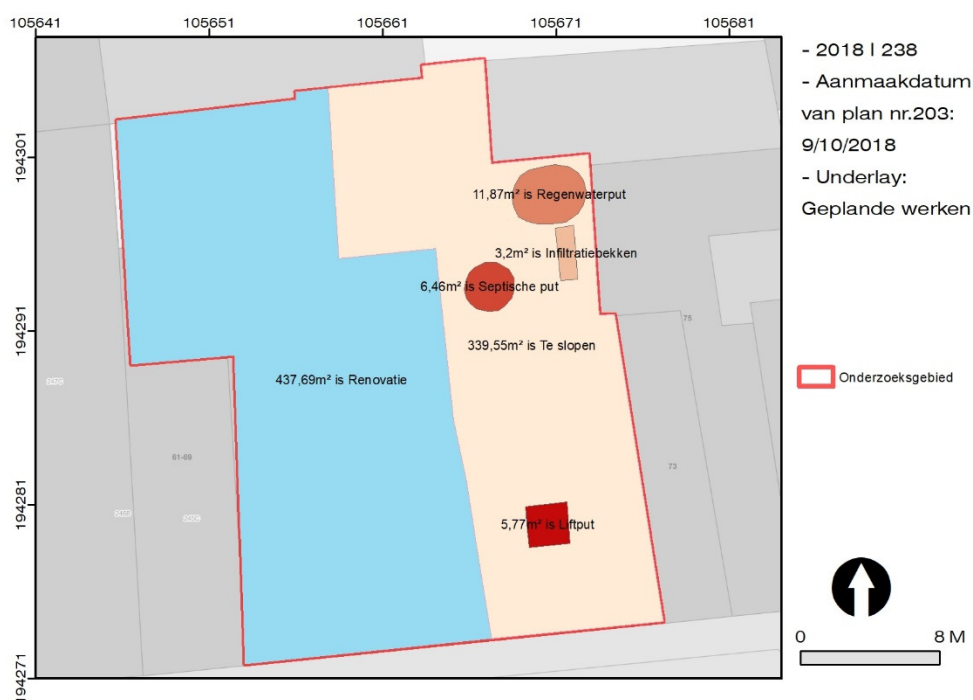
Het totale project bestaat uit vijf aaneengeschakelde kleine huizen, waarvan er nu reeds 3 verbouwd zijn tot veilingzaal. De resterende twee huizen worden gesloopt, en een nieuwbouwproject komt in de plaats. Er wordt verwezen naar de grondplannen in de bijlage.

Figuur 7. Te slopen volume (rood omkaderd) vanaf de straatzijde.

De geplande werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied omhelzen dus:

- De afbraak van een deel van de bestaande gebouwen tot op maaiveldniveau (zie grondplan van het te slopen volume in de bijlage)
- Het bouwen van een nieuw volume (kleiner dan het bestaande) met een parking en tijdelijke fietsenstalling in het noordelijke deel van het onderzoeksgebied (zie plannen van de geplande toestand in bijlage), deze wordt gefundeerd op een funderingsbalk (35 cm breed, maximaal 50 cm diep, totaal circa 17m²).
- De renovatie van de overige delen van het veilinghuis

Figuur 8. Inplantingsplan en geplande toestand.

- het plaatsen van septische putten en regenwaterputten (zie plannen van de fundering in de bijlage)
- het plaatsen van een liftput

Onderstaande tabel geeft dit procentueel weer:

Te renoveren	56 %	GEEN BODEMINGREEP
Te slopen tot op maaiveld	44 %	
Liftput	ong. 0,74 %	BEPERKTE BODEMINGREEP
Regenwaterput	ong. 1,5 %	
Septische put	ong. 0,83 %	
Funderingsbalk	ong. 2,3%	
Infiltratiebekken	ong. 0,4 %	

De werkelijke bodemingrepen binnen het onderzoeksgebied bevinden zich dus binnen de zone van de afbraak en omvatten samen maximaal 5,8 % van het totale onderzoeksgebied, een totale bodemingreep van 45m². Deze bodemingrepen zijn voornamelijk gesitueerd in het noordelijke deel van het onderzoeksgebied.

Deze geplande werken maken de opmaak van een archeologienota, die deel uitmaakt van de omgevingsvergunning, noodzakelijk. Voor meer details en sneden van de geplande toestand wordt naar de **bijlage van dit dossier** verwezen.

1.5 Impact op het archeologietraject

Het reguliere archeologietraject bestaat uit 1. een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem en indien noodzakelijk 2. een vooronderzoek met ingreep in de bodem.

1. Een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bestaat uit een bureauonderzoek (zie Deel 3) en niet-intrusief vooronderzoek op terrein.
2. Een vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaat uit één of meerder intrusieve vooronderzoeken.

Gezien de huidige staat van het terrein is enkel een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem mogelijk, met andere woorden er is enkel bureauonderzoek mogelijk. Alle andere vooronderzoeken, zij het niet-intrusief, zij het intrusief, kunnen enkel gebeuren na het verwijderen van de bestaande gebouwen. Het verwijderen van de bestaande gebouwen is verbonden aan de omgevingsvergunning.

Indien uit de bureaustudie blijkt dat één of meerdere vooronderzoeken noodzakelijk zouden zijn voor een inschatting en een waardering van het archeologisch kennispotentieel, dan dient dit te gebeuren na het afleveren van de **omgevingsvergunning**. Het archeologietraject is daardoor beïnvloed: alle overige vooronderzoeken dienen te worden uitgesteld, i.e. het archeologietraject is een zgn. uitgesteld traject.

2 Tussentijds besluit

Op basis van de data van de bestaande toestand blijkt dat het onderzoeksgebied grotendeels bebouwd is met een veilinghuis en belandende opslagplaatsen. De oorspronkelijke huizenrij is sterk onderhevig geweest aan ingrepen in het kader van de verschillende bedrijven die in de panden zijn gevestigd geweest. Er is een duidelijke ingreep gebeurd aan het einde van de 20^e eeuw, waarbij het grootste deel van de eerste bouwlaag van het huidige veilinghuis is vervangen door een open constructie.

Het grootste deel van het onderzoeksgebied wordt in de geplande werken niet geraakt. Er is een oostelijk gedeelte van circa 43% van het gebied waarbinnen de bestaande gebouwen tot op maaiveldniveau worden afgebroken, waarna een nieuwbouw wordt opgericht. Deze nieuwbouw wordt gefundeerd op een funderingsbalk en heeft dus geen diepe bodemingreep, de plaatsen waar dieper in de bodem wordt gegraven zijn beperkt in oppervlakte en omvatten maximaal 3,5% van het totale onderzoeksgebied.

Op basis van de huidige toestand en de huidige bodembedekking, bestaat het archeologietraject voorafgaand aan het bekomen van een omgevingsvergunning uit een bureaustudie.

3 Bibllografie

Naslagwerken

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

De Smaele B. & Pieters H., 2018. *Archeologienota naar aanleiding van een nieuwbouwproject te Gent, Gustaaf Callierlaan 255-256*, Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 55, Gent.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cal.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

<https://stad.gent/>

<https://www.gent-geprent.com/>

<https://gentdekuip.com/>

4 Lijst van figuren, gebruikt in Deel 2

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand (landgebruik) van de regio.	2
Figuur 2. Situering van het projectgebied ten opzichte van het bodembedekkingsbestand.	3
Figuur 3. Zicht op het tuingedeelte (©Hembyse).	4
Figuur 4. Zicht op de veranda en de slipway naar de garage(©Hembyse).	5
Figuur 5. Doorsnede van noord naar zuid, bemerk de parkeergarage en de kelder aan de straatzijde.	6
Figuur 6. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het gewestplan....	7
Figuur 7. Te slopen volume (rood omkaderd) vanaf de straatzijde.	8
Figuur 8. Inplantingsplan en geplande toestand.	9

ONDERZOEK:
Gent, Dampoortstraat 63-67

ONDERDEEL	3
Onderzoeksopdracht: bureaustudie	
<i>©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</i>	

INHOUDSOPGAVE

1	Onderzoeksopdracht.....	2
1.1	Onderzoeksdoel.....	2
1.2	Methodiek.....	2
1.3	Personele inzet	3
1.4	Afwijkingen op de CGP	3
1.5	Randvoorwaarden.....	4
2	Besluit.....	5
3	Bibliografie	5
4	Lijst van figuren, gebruikt in deel 3.....	5

1 Onderzoeksopdracht

1.1 Onderzoeksdoel

De huidige onderzoeksopdracht bestaat uit een bureaustudie om te bepalen wat het archeologisch kennispotentieel van de site is, hoe dit eventueel moet worden vastgesteld en wat de te nemen maatregelen zijn, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten.

Concreet wordt getracht vast te stellen of een archeologische site binnen het projectgebied aanwezig is en wat de karakteristieken en de bewaringstoestand hiervan zijn. Tevens wordt de impact van de toekomstige werken op de ondergrond en het eventueel archeologische erfgoed vastgesteld.

De resultaten van dit onderzoek laten dan toe een gemotiveerd advies te formuleren met betrekking tot de vervolgstategie en de methodiek hiervan. De bureaustudie kan worden gedistilleerd tot onderstaande basisonderzoeksvragen:

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*
- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*
- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*
- *Is verder (uitgesteld) vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

2

1.2 Methodiek

Om de huidige onderzoeksopdracht te volbrengen en een correcte inschatting te maken van het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed en kennispotentieel binnen het projectgebied, worden bestaande en publiek beschikbare bronnen geselecteerd, geraadpleegd en geïnterpreteerd. Dit leidt tot de voorwaardelijkheidsverklaring dat het onderzoek niet exhaustief is en een specifiek doel voor ogen houdt. Daarvoor worden zowel historisch kaart- en fotomateriaal, als archeologische en geologische bronnen geselecteerd, geraadpleegd en geïnterpreteerd.

Er is tevens advies gevraagd van een derde, onafhankelijke partij, namelijk Gunter Stoops van de Dienst Stadsarcheologie van de Stad Gent, waarvoor dank (zie bijlage voor het advies van Dhr. Stoops).

Hieraan gekoppeld werd op 21 september 2018 een terreininspectie uitgevoerd, met het oog op het waarnemen van relevante archeologische en landschappelijke indicatoren.

Aangezien de opmaak van de archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet, is de bureaustudie voor de archeologienota met uitgesteld traject opgemaakt conform de vigerende *“Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren”*, versie 2.0.

1.3 Personele inzet

Het bureauonderzoek werd uitgevoerd door erkende archeologen van Hembyse Archeologie, namelijk:

- Hadewijch Pieters (erkend archeoloog, assistent-aardkundige)
- Bart De Smaele (erkend archeoloog, assistent-aardkundige)

Alle geloofsbrieven zijn aantoonbaar via CV.

1.4 Afwijkingen op de CGP

Alle afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk, de geldende wettelijke basis voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek in Vlaanderen, moeten worden gemeld en gemotiveerd.

In het Verslag van Resultaten zijn er geen afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk. In het Programma van Maatregelen voor dit onderzoeksgebied (cf. Deel 10, Synthese en waardering) worden geen afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk voorzien.

1.5 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

Figuur 1. Bestaande toestand van het onderzoeksgebied (straatzijde).

Zolang er geen uitsluitsel gegeven kan worden aangaande de aan- of afwezigheid van archeologische sporen binnen het projectgebied, dient het volledige projectgebied als een archeologische site beschouwd te worden. Concreet betekent dit dat er tot de bekrachtiging van de archeologienota of nota geen bodemingrepen mogen plaatsvinden teneinde het eventueel aanwezige archeologisch bodemarchief niet te vernietigen.

2 Besluit

Het archeologisch onderzoek te Gent-Dampoortstraat 67 bestaat noodzakelijkerwijs enkel uit een bureauonderzoek. Alle andere onderzoeken worden gehinderd door de huidige fysieke staat van het terrein en kunnen indien noodzakelijk enkel in een uitgesteld traject worden uitgevoerd.

Het huidige onderzoek wordt uitgevoerd door gekwalificeerd personeel en conform de Code van Goede Praktijk, versie 2.0.

3 Bibliografie

Naslagwerken

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0.

4 Lijst van figuren, gebruikt in deel 3

Figuur 1. Bestaande toestand van het onderzoeksgebied (straatzijde).....4

ONDERZOEK:

Gent-Dampoortstraat 63-67

ONDERDEEL

10

Synthese en waardering

INHOUDSOPGAVE

1	Synthese.....	2
1.1	Datering/interpretatie van de dataset	2
1.1.1	Volledigheid van de dataset	2
1.1.2	Huidige dataset	2
1.1.3	Waardering van de archeologische site	4
1.2	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	6
2	Vervolgtraject	8
2.1	Impact van de geplande werken	8
2.2	Afweging van de te nemen maatregelen	9
2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen	9
2.4	Randvoorwaarden.....	10
3	Bibliografie.....	11
4	Lijst van figuren	11

1 Synthese

1.1 Datering/Interpretatie van de dataset

1.1.1 Volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen (slopen van een deel van de bestaande bebouwing en nieuwbouw van een nieuw volume).

Het uitgevoerde vooronderzoek is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van een bureaustudie.

Het bureauonderzoek zelf kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- reeds verstoorde zones zijn in kaart gebracht (zie sneden)
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, waarbij de geplande bodemingrepen in kaart zijn gebracht
- de vervolgstategie werd opgesteld

2

Het bureauonderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden een historisch en archeologisch overzicht van het projectgebied te schetsen en om op basis van de gegenereerde dataset de gepaste maatregelen –enkel indien er aanwijzingen zijn voor bewaarde archeologische sites- voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen.

1.1.2 Huidige dataset

Op basis van het assessment van de landschappelijke, aardkundige, historische en archeologische data voor het onderzoeksgebied kan worden gesteld dat een dataset is gegenereerd, die toelaat om het archeologisch kennispotentieel ervan te bepalen. Deze data zijn objectief: mits het toepassen van eenzelfde onderzoeksmethode met dezelfde parameters moet een onderzoeker tot eenzelfde dataset komen. Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

Het onderzoeksgebied bevindt zich in een gebied dat tijdens het Laat-Pleistoceen in het stroomgebied van de Leie gelegen was, tijdens deze glaciële periode was dit stroomgebied (zowel van Leie als van Schelde) een breed en vertakt meanderend

gebied waarin bewoning (paleolithische sites) niet mogelijk was. De mens koos voor de hoger gelegen ruggen in het landschap.¹ Bij het stabiliseren van de bedding van de Leie aan het einde van het Pleistoceen en het begin van het Holoceen veranderde het gebied in een laaggelegen alluviaal gebied, dat door een stijgende grondwatertafel enkel seizoenaal bruikbaar was. Dergelijke gebieden worden voornamelijk gebruikt als bleekweiden, hooiland en dergelijke meer.

<i>Periode</i>	<i>Mogelijke archeologische resten</i>	<i>Argumentatie</i>
Paleolithicum	Zeer onwaarschijnlijk	Landschappelijk en aardkundig: het gebied bevindt zich in een verwilderd rivierengebied
Mesolithicum	Zeer onwaarschijnlijk	Landschappelijk: bij een warmer klimaat en een stijgende grondwatertafel zoekt de mens de hoger gelegen duinen en ruggen op
Neolithicum tot Romeinse periode	Zeer onwaarschijnlijk	Landschappelijk: het gebied ligt in de alluviale vlakt van de Leie en is niet geschikt voor bewoning
Middeleeuwen	Zeer onwaarschijnlijk	Landschappelijk en historisch: het gebied ligt in de alluviale vlakte van de Leie en is niet geschikt voor bewoning. Dit wordt bevestigd door kaartenmateriaal
Nieuwe Tijd tot 1780	Zeer onwaarschijnlijk	Landschappelijk en historisch: het gebied ligt in de alluviale vlakt van de Leie en is niet geschikt voor bewoning. Dit wordt bevestigd door kaartenmateriaal
1780 tot 1900	Waarschijnlijk aanwezig, maar slecht bewaard	Het kaartenmateriaal bevestigt dat er vanaf 1780-1830 een ontwikkeling van het gebied heeft plaatsgevonden.

Het gebied blijft een laaggelegen alluviaal gebied dat gedurende de middeleeuwen en tot in de 18e eeuw bekend stond als het Sint-Joris Maaimeersch, een hooiland

¹Crombé & Herremans, 2017.

dat zich tussen de verbindingsweg van de middeleeuwse stadskern naar de Dampoort en het “Spanjaardenkasteel” bevond.

Deze situatie is in belendend archeologisch onderzoek (het onderzoek aan de Zonder Naamstraat) duidelijk vastgesteld. Onder puinpakketten van minimaal 2 meter dik werd de bodem van de alluviale vlakte van de Leie aangetroffen. Enerzijds bevestigt dit de cartografische gegevens dat het gebied een nat en onbebouwd alluviaal gebied was en anderzijds toont dit ook aan welke stappen zijn ondernomen om het gebied bouwrijp te maken. Men heeft, voor het verkavelen van het gebied en het creëren van nieuwe doorgangen van west naar oost (centrum naar Dampoort) een grondaanvulling van minimaal 2 meter uitgevoerd. De Dampoortstraat zelf is in tegenstelling tot de Keizer Leopoldstraat geen ouder (middeleeuws) tracé, maar een recht en doelbewust tracé dat ontstaan is na de aanvulling van het meers. Het archeologisch onderzoek van de Zonder Naamstraat spreekt specifiek over de Dampoortstraat als een 18e -eeuwse “dijkweg”. Dit betekent dus dat de gebouwen binnen het onderzoeksgebied volledig op puinpakketten en aanvullingen gefundeerd zijn. De enige structuren die binnen het onderzoeksgebied aanwezig kunnen zijn, zijn de gebouwstructuren uit de late 18^e en begin 19^e eeuw. Op basis van het historisch kaartenmateriaal kan worden gesteld dat de volumes uit de late 18^e eeuw zich langs de straatzijde bevinden en dat de achterliggende delen eerder uit de 19^e eeuw dateren. Het muurwerk dat in de bestaande panden nog zichtbaar is, wijst ook op een bebouwing in de eerste helft - medio 19^e eeuw.

1.1.3 Waardering van de archeologische site

Op basis van de gegevens uit het verslag van resultaten kan dus worden gesteld dat:

1. Het projectgebied is gelegen in een alluviaal gebied van de Leie. Het onderzoeksgebied bevindt zich voor archeologische sites uit het Pleistoceen in een zeer ongunstig gebied, aangezien er geen aanwijzingen zijn voor door alluvium afgedekte bewoonbare oeverwallen of stroomruggen. Het onderzoeksgebied bevindt zich voor archeologische sites uit het Holoceen dus eveneens op een zeer ongunstige situatie binnen het landschap. Dit legt de verwachting naar de aanwezigheid van archeologische sporen en structuren in theorie zeer laag.
2. Het projectgebied bevindt zich ten zuiden van de verbindingsweg tussen het middeleeuwse Gent en de Dampoort. Deze verbindingsweg was een deel van de huidige Keizer Leopoldstraat.
3. Het projectgebied bevindt zich ten noorden van het “Spanjaardenkasteel”, een fortificatie uit de Nieuwe en Nieuwste Tijd.

4. Het projectgebied bevindt zich volledig binnen een historisch meers of hooiland, waarin geen bewoningssporen moeten worden verwacht.
5. De huidige straat waarlangs het onderzoeksgebied zich bevindt is een dijkweg uit de late 18^e eeuw, gevormd door een planmatige grondaanvulling uit dezelfde periode. Zowel de dijkweg als de bewoning kaderen binnen het plan om de zone tussen de eerste en de tweede stadsomwalling bewoonbaar te maken.
6. Binnen het onderzoeksgebied is de oudste bewoning pas in de late 18^e eeuw aanwezig. De bulk van de muurstructuren kan in de 19^e eeuw gedateerd worden. De huidige bouwvolumes zijn een *smörgåsbord* van 19^e - en 20^e -eeuwse aanpassingen aan de gebouwen, waarbij men kan besluiten dat er van de 18^e -eeuwse structuur enkel nog een klein deel van de voorgevel en een deel van de ondergrondse funderingen bewaard is.

Er is dus over het algemeen een lage verwachting naar het aantreffen van archeologische sporen en structuren die kenniswinst kunnen opleveren.

De gekende verstoringen van de bodem zijn een kelder (uit de 18^e eeuw ?) aan de straatzijde en een parkeergarage aan de noordelijke zijde. In deze laatste zone zijn geen structuren gekarteerd tot in de 20^e eeuw, dus de impact van deze verstoring op de structuren uit de 18^e eeuw is minimaal.

Anderzijds kan men stellen dat het mogelijk nog aanwezige muurwerk uit de late 18^e en 19^e eeuw weinig of geen archeologische informatiewaarde heeft. Er zijn met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid geen sporen aanwezig die ouder zijn dan het einde van de 18^e eeuw. Bovendien is de impact van de geplande werken beperkt in oppervlakte en diepte (funderingsbalk van maximaal 50cm diep).

Op basis van deze data kan dus worden gesteld dat de kans op de aanwezigheid van goed bewaarde archeologische sporen en structuren zeer laag is. Bijgevolg kan worden gesteld dat het kennisvermeerderingspotentieel van de site zeer klein is.

1.2 Antwoord op de onderzoeksvragen

Voorafgaand aan het onderzoek is een aantal onderzoeksvragen gesteld, die onderliggend kader vormen voor de opzet van het onderzoek.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*

De landschappelijke en geologische bronnen wijzen op een gebied waarin geen archeologisch erfgoed uit het Laat-Pleistoceen bewaard is. In voornoemde periode was het gebied sterk onderhevig aan de invloed van een brede, vervlechtende Leie. In het Holoceen is er sprake van een stabiel alluviaal gebied, wat in theorie een goede bewaring van aanwezig archeologisch erfgoed mogelijk maakt.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*

De bestaande historische en archeologische bronnen wijzen duidelijk op een alluviaal gebied of meers, dat gedurende de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd als hooiland is gebruikt. Pas in de 18^e eeuw is de huidige Dampoortstraat aangelegd als een dijkweg, op basis van archeologische bronnen kan worden gesteld dat dit gebeurd is op een planmatige grondaanvulling. Daarna is het gebied bebouwd, eerst langs de straat en daarna (19^e eeuw) ook verder in noordelijke richting. Gezien de aanpassingen aan deze gebouwen is er enkel nog kans op het aantreffen van muurwerk uit de 18^e en 19^e eeuw !

- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*

De impact van de geplande werken op het muurwerk uit de 18^e en 19^e eeuw is gering, er is sprake van een totale bodemingreep van 45 m², verdeeld over verschillende afzonderlijke bodemingrepen.

- *Is verder (uitgesteld) vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

Verder onderzoek op de site is niet noodzakelijk.

Uit het advies (zie bijlage) van de Dienst Stadsarcheologie Gent wordt aanvullend nog een onderzoeksvraag gedistilleerd:

- *Kunnen er data over de rol van deze zone en de middeleeuwse aanpassingen in het kader van de verbinding tussen stadscentrum en Dampoort worden gegenereerd ?*

Het huidige onderzoeksgebied heeft **geen rol van betekenis** gespeeld binnen het kader van de **middeleeuwse verbinding** tussen het stadscentrum en de Dampoort. Deze rol was toebedeeld aan de meer noordelijk gelegen Keizer Leopoldstraat en pas aan het einde van de 18^e eeuw is de Dampoortstraat planmatig aangelegd als verbinding tussen het

stadscentrum en de Dampoort, ten nadele van de Keizer Leopoldstraat. Men kan verwachten dat er binnen het onderzoeksgebied enkel muurresten uit de 18^e en 19^e eeuw aanwezig zijn, waarvan een onderzoek geen enkele kenniswinst oplevert over de rol van het gebied in de middeleeuwen. Daarover kan tevens worden gesteld dat het gebied in de middeleeuwen **überhaupt geen rol van betekenis** speelde, aangezien het enkel in gebruik was als hooiland.

2 Vervolgtraject

2.1 Impact van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het projectgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken bestaat uit een bodemingreep van in totaal 45m², verspreid over verschillende kleine uitgravingen. De enige diepere uitgraving in het gedeelte van de gebouwen dat vermoedelijk uit de late 18^e eeuw dateert, is een liftput. De funderingsbalk van het nieuwe bouwvolume reikt immers maximaal 50 centimeter diep. De geplande bouwwerken hebben niet de ambitie of noodzaak om de eventueel aanwezige funderingen te verwijderen, dus men kan stellen dat de geplande werken over het algemeen weinig impact hebben.

Gelet op het al lage potentieel op archeologische kenniswinst, dienen geen maatregelen genomen te worden teneinde deze archeologische waarden vast te stellen, te registreren en waarderen, of te behoeden van vernietiging. Zie *§Programma van Maatregelen* besproken.

2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele methodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject is een bureauonderzoek uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Biedt geen aanvullende met betrekking tot oudere sporen.
Geofysisch onderzoek	NEE	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe.
Veldkartering	NEE	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe. Niet van toepassing op stedelijke contexten.
Landschappelijke boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe + het is niet zinvol in de landschappelijke context.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe. De kans op het aantreffen van steentijdartefactsites in stedelijke contexten is klein.
Proefsleuven	NEE	NEE	JA	NEE	De kans op het aantreffen van grondsporen is gering tot onbestaand.
Andere	NEE	NEE	NEE	NEE	Nvt.

Op basis van deze evaluatie van het reeds gevolgde archeologietraject, kan worden gesteld dat er geen verdere maatregelen dienen te worden genomen (zie §Randvoorwaarden).

2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Niet van toepassing, er dienen geen maatregelen te worden genomen.

In deze optiek is het uittekenen van het vervolgtraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, heel erg klein is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd en het opnemen van randvoorwaarden bij de omgevingsvergunning is niet noodzakelijk.

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerken is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

3 Bibliografie

Naslagwerken

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Historische stadskern van Gent* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140021> (geraadpleegd op 6 maart 2018).

Crombé Ph. & Herremans D., 2017. *De Schelde. Stroom in verandering. Mens, landschap en klimaat van prehistorie tot nu.*, Gent.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

<https://stad.gent/>

<https://www.gent-geprent.com/>

<https://gentdekuip.com/>

4 Lijst van figuren, gebruikt in deel 10

Geen gegevens voor lijst met afbeeldingen gevonden.

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Web: www.hembyse.net

